

35 VARNING.

Saima n:o 5 1.II 1844

Tro ej den kärlek, som af intet offer vet,
Som allt begär, men intet gifver –
Den älskar icke dig, blott egen salighet
Den vill; Du tacklöst offrad blifver!

Tro ej den kärlek, som ej något hinder ser,
Ej är af någon boja bunden,
För hvilken Du är allt – den bitter saknad ger,
Den är en låga blott för stunden.

10

R. S.

36 PIETARIN SANOMIA.

Maamiehen Ystävä n:o 5 3.II 1844

Hänen Keisarillinen Korkeudensa Cesarevitsch ja Perintö Ruhtinas *Aleksanderi* on Saksanmaalta tullut kotiin Pietariin.

20

Pietarissa mainitaan nyt vähällen aikaa käyneen kaksi kuulusata kosiomiestä Saksan maalta ja ovatkin asiat hyvin luonnistuneet, koska suuria kihlajaisia nykyisin on Pietarissa pidetty. Suuri Ruhtinainen *Alexandra Nikolajevna*, joka on armollisen Kejsarimme kolmas tytär, menee naimiseen Prinsi *Fredrikille* Hessen Kasselista, ja Suuri Ruhtinainen *Elisabeth Michailovna*, Suuren Ruhtinaan *Michael Pavlovitschin* toinen tytär, lähtee Nassaun Herttualle *Adolfille*. Taitaapi nuo häätkin kohta joutua.

30

37 SUOMENMAAN ENSIMÄINEN PAPPI.

Maamiehen Ystävä n:o 5 3.II 1844

Muistatteko maamiehet, koskaan kuulleenne Kirkossa teille mainittavan mitään Suomenmaan ensimmäisestä Apostolista *Henrikistä*? Muistanpa minä tarkasti kuin kuuluutettiin, että, oikeen Esivallan luvalla kootaan apua kivi suojan rakentamiseksi sen huoneen ympäri, jossa tämä Piispa Henrikki sanotaan saarnanneen, ja joka nyt vielä on turmelluksista säilynyt Ylistaron Kappelissa Kuumon Pitäjässä, Turun maalla. Muistanpa, kuinka Kirkonkin kukkarolla tähän tarpeeseen rahoja kerättiin, ja kuin papit lukukinkereillä kulkiissansa kehoittivat teitä tätä apua antamaan, pistitte tuohon kuka kopeikan kuka kaksi, ja panipa moni kahenriunan rahankin, joku hyväsyvämminen vielä enemänkin. Tästä ajasta on vasta neljättä vuotta kulunut, niin pitäishän nämät asiat vielä monen miehen mielessä olla. Eihän tuo sentähden aivan turhalta näyttäisi jos vähän laviammalta puhuisimme tästä miehestä, joka meidän manterellamme kylvi ensimmäiset siemenet sen opin tuntemiseen, josta niin siunatut hedelmät meille ovat kasvaneet, ja josta jo niin monet tuhannet Suomalaiset kuolemansakin kivussa ovat saaneet lohdutuksen ja rauhan.

40

50

Tämä Henrikki, joka oli syntynyt Englannissa, oli Piispana Upsalassa Ruottin maalla, ja seuraisi, niinkuin viimeisessä lehdessä mainit-

tiin, Kuningas Erikki yheksättä Suomenmaahan. Kuin Kuningas oli voittanut Turun tienoilla asuvaliset Suomalaiset, meni hän itte kotiinsa takasi, mutta heitti Henrikin tänne Evangeliumia saarnaamaan ja aina enemmän levittämään Kristin oppia. Kiivaasti kivoitti nyt Henrikki Suomalaisia Kristusta tunnustamaan, vaikkei heitä osannut opettaa Kristusta tuntemaan, koska hänen sanotaan olleen aivan suomenkielen taitamattoman. Pakolla ja uhkauksilla sai hän meren rannalla asuvaliset kastetuiksi, vaan eipä tähän tyytynytkään, mutta meni vielä etemmäks maakuntaan kansan kankeita sydämiä taivuttamaan. Oli muka
 10 hänelle ittellensäkin hyötyä tästä työstä, sillä sekä Kuningas että Paavi olivat luvanneet antaa hänen Hippakuntansa lisäksi kaikki ne Suomalaiset, jotka hän saisi Kristillisyyteen taipuneeksi. Alussa näyttivät hänen kokeensa hyvin luonnistuvan, mutta jo viimein tämä käännytämisen into jouvutti hänelle kuoleman.

Siihen aikaan asui Saaristen talossa Virmon pitäjässä, Turun maalla, voimakas ja pohatta talonisäntä *Lalli* niminen, joka jo oli Kristin oppiin kääntynyt. Väittivät muinon monikin hänen olleen vapasukuisen herrasmiehen, taikka aateli sukua; vaan tokkopa vielä niinä aikana toki lienee löytynytkään vapasukusia miehiä meidän maassamme. Tämän Lallin Piispa tuomihti kovaa Kirkonrangaistusta kärsimään,
 20 jonkun murhatyön tähden, josta Lalli kovasti vihastui. Sattupa sitte Henrikki kerran matkoillansa tulemaan tähän Saaristen taloon, isännän poisollessa, ja pyysi Lallin emännältä ruokaa ja muita tarpeita hänen ja matkatoverinsa ruumiin ravinnoksi; sillä koskei niinä aikoina vielä ollut maanteiä eikä kestikiivari taloja, pidettiin jokaisen velvollisuutena, että ravita matkustavaisia. Kuitenkin Lallin emäntä ei antanut Piispalle ravintoa. Ja emme oikeen osaa arvata, mikähän lienee tällä kertaa muorin päähän pistänyt, koskei nyt seurannut tuota vanhaa ja kaunista Suomen tapaa, että ruokkia vierasta, vai lieneekö
 30 hänkin äissään ollut. Eihän tuo toki Piispakan saattanut ruveta näin vahvassa talossa nälkään kuolemaan, vaan käski miehensä avata ruoka aitat ja otti väkise mitä hän tarvihti ravinnoksensa, mutta ei muuta mitään vahinkoa tehnyt, ja matkusti sitte Pohjoseen päin. Kohta hänen talosta lähettyänsä tuli Lalli kotiinsa ja suuttui suuresti, kuin kuuli mitenkä Piispa oli täällä meiskanut. Hän kiiruhti Henrikin jälissä, tapaisi hänen *Kiulon* järven jäätä myöten kulkiisa ja murhasi hänen siinä. Ottipa sitte murhatun Piispan lakin, pani sen päähänsä, meni niin ylpeillen kotiinsa ja tupaan tultuansa lausui vaimollensa: *Jopa minä nyt karhun tapoin.*

Tämän sanotaan tapahtuneen 19. päivänä Tammi Kuuta vuonna 1158 jälkeen Kristuksen syntymisen, ja onkin sen päivän päällä vielä nyt Allakassa *Heikin päivä*, jota muinon Paavin uskon aikana, juuri tämän Piispan muistoksi, suurena pyhänä pidettiin. Henrikki hauvattiin Nousen Kirkkoon, ja sanottiin sitte monta ihmettä tapahtuneen hänen hauvallansa, vaikkei nyt enää näitä turhia jaarituksia tule uskoa. Vähilleen puolentoista sadan vuoden kuluttua muutettiin hänen luunsa Turun Tuomiokirkkoon, joka myös hänen kunniaksensa rakettiin ja kututtiinkin *Pyhän Henrikin kirkoksi*. Neljäsataa kaksikymmentä vuotta siitä ajasta kuuluu nämät luut kuljetetun Venäjän maalle, kukaties Pietariin, eikä oikeen tietä, jos ne vielä ovat säilyneet taikka mihin
 50 lienee joutuneet, vaikka tuo yhen tehnee josko tämä asia tutaan eli ei.